

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 45/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., H., zastúpeného advokátom JUDr. J. K., Advokátska kancelária, H., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2010 doručená sťažnosť Ing. J. J., H. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“), a to na strane žalovaného.

V uvedenom konaní podľa vyjadrenia sťažovateľa *„Žalobca svoj pôvodný žalobný petit v bode A;/B/ a v bode C/ v súvislosti s prechodom Sk na euro upravil listom z 2.3.2009. Týmto upresnením však súčasne mení bod B/ žalobného petitu z 11.11.2003 tak, že 13% úrok z omeškania definuje už ako ročný úrok. V tomto bode žalobca sa snaží pod termínom upresnenie žalobného petitu o zmenu pôvodného žalobného petitu bez toho, aby navrhol zmenu žalobného návrhu podľa § 95 ods. 1 O.s.p.“*

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že okresný súd v tejto súvislosti nepostupoval v súlade s ustanovením § 95 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) upravujúcim rozhodovanie súdu o pripustení zmeny návrhu a nevydal v tomto smere žiadne rozhodnutie.

Rozsudkom sp. zn. 16 C 177/2006 z 3. marca 2009 okresný súd zaviazal sťažovateľa *„zaplatiť žalobcovi sumu 6.525,64 eur s 13 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 5.947,84 eur od 7.2.2003 do zaplatenia a zo sumy 577,81 eur od 10.4.2003 do zaplatenia“*.

Proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré považoval sťažovateľ za *„právne nesprávne“*, podal odvolanie, ktorému Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) nevyhovel a svojím rozsudkom sp. zn. 2 Co 111/2009 z 11. januára 2010 prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Sťažovateľ uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nezákonné, preto proti nemu podal dovolanie, v ktorom okrem iného poukázal na to, že *„žalobcom upravený žalobný petit podľa dôkazu č. 1 a tiež rozsudok okresného súdu, ktorý potvrdil krajský súd robí rozhodnutie vo veci samej zmätočným a teda aj nevykonateľným, nakoľko vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu sa uvádza nie jedna, ale dve istiny v rôznych sumách a to 6.525,64 eur a 6.525,65 eur“*.

Najvyšší súd podané dovolanie uznesením sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010 odmietol. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na časť odôvodnenia tohto rozhodnutia, v ktorej najvyšší súd uviedol: *„K námietke dovolateľa týkajúcej rozdielu medzi výškou celkovo*

priznanej sumy 6 525,64 € a výškou súčtu dvoch dielčích súm pri príslušenstve (5 947,84 + 577,81= 6525,65) dovolací súd túto považuje za dôvodnú. Súd prvého stupňa sa pri počítaní dopustil zrejme nesprávnosti, keď súčet dvoch dielčích súm pri príslušenstve vypočítal nižší o 0,01 € oproti celkovo priznanej sumy; túto zrejmu nesprávnosť je možné odstrániť postupom podľa § 164 O.s.p.“

Sťažovateľ argumentuje, že tento záver „je nepodložené tvrdenie, nakoľko okresný súd nič nepočítal a ani mu to zo zákona neprináleží, ale bez toho aby boli splnené podmienky na zmenu žalobného návrhu žalobcu zo dňa 11.11.2003 - žalobca nepodal návrh na zmenu žaloby podľa § 95 ods. 1 O.s.p. a okresný súd sám svojvoľne bez právne relevantného rozhodnutia - uznesenia o pripustení zmeny žalobného návrhu zo dňa 11.11.2003 mení žalobný návrh žalobcu zo dňa 11.11.2003. Z uvedeného je zřejmé, že okresný súd nemá zákonnú možnosť upraviť túto nesprávnosť upraveného žalobného petitu žalobcu zo dňa 2.3.2009 podľa dôkazu č. 3 postupom podľa § 164 O.s.p., a tým je právoplatný rozsudok okresného súdu zo dňa 3.3.2009 považujem za nevykonateľný.“

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej prezentuje názor, že najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí „vôbec nevysporiadal s tou právne relevantnou skutočnosťou, že žalobný petit žalobcu zo dňa 11.11.2003 ako aj upravený žalobný petit zo dňa 2.3.2009 podľa dôkazu č. 2, majú vady podania, dôsledkom čoho zo zákona v prípade, že okresný by vydal totožné výroky, spôsobilo by to nevykonateľnosť rozhodnutia“. Podľa sťažovateľa «Postup a následne a rozhodnutie okresného súdu, ktorým svojvoľne upravil žalobné petitivy žalobcu z 11.11.2003 a 2.3.2009 v samotnom rozhodnutí, bez toho aby vyzval žalobcu na odstránenie väd konania ešte pred vydaním uznesenia o ukončení dokazovania vo veci samej a bez toho, aby som sa ja následne mohol k prípadnému odstráneniu väd podania -žalobného petitu vyjadriť, podľa môjho názoru je takou závažnou procesnou vadou, ktorá zakladá zmätočnosť a z uvedeného dôvodu je nepochybné, že dovolací súd mal túto zmätočnosť vyhodnotiť tak, že sú splnené podmienky pre prípustnosť môjho dovolania podľa § 237, písm. „f“ O.s.p., a ďalej ako inú vadu konania aj podľa ust. § 241 ods.2 písm. “b“ O.s.p. ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci , nakoľko odvolací súd k tejto zmätočnosti-postupu okresného súdu a jeho rozhodnutiu ohľadom svojvoľne zmeneného žalobného petitu okresným súdom svoj právny názor nielenže neodôvodnil, ale o tejto vade konania sa ani nevyjadril vo svojom rozhodnutí zo dňa 11.1.2010 !!!»

V postupe najvyššieho súdu, ktorý dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol, vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľ v závere sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010, toto uznesenie zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, ako aj priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ťažiskovým argumentom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania správne nevysporiadal s namietanou procesnou vadou postupu okresného súdu, keď okresný súd dôsledne neaplikoval ustanovenie § 43 ods. 1 a 2 OSP upravujúce povinnosť účastníka konania odstrániť nedostatky svojho podania na základe výzvy konajúceho súdu, ale v rozpore s touto právnou úpravou potom, ako žalobca na takúto výzvu v určenej lehote nereagoval, „*svojvoľne upravil žalobné petitý žalobcu*“. Podľa sťažovateľa mali byť „*tieto právne relevantné skutočnosti*“ najvyšším súdom zohľadnené ako dôvod na vyhovenie dovolaniu sťažovateľa.

Ústavný súd preskúmal predmetné uznesenie najvyššieho súdu, aby zistil, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 145/2010 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označeného článku ústavy, porušenie ktorého namieta.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil tieto okolnosti, z ktorých pri svojom rozhodovaní vychádzal:

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 16 C 177/2006 z 3. marca 2009 zaviazal sťažovateľa (z titulu jeho povinnosti úhrady nájomného na základe nájomného vzťahu so žalobcom) na zaplatenie sumy 6 525,64 € s 13 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 5 947,84 €

od 7. februára 2003 do zaplataenia a zo sumy 577,81 € od 10. apríla 2003 do zaplataenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti rozsudku sa sťažovateľ odvolal a o podanom odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 111/2009 z 11. januára 2010 tak, že predmetný výrok ako vecne správny potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, v ktorom argumentoval: *«Napadnutý rozsudok považujem za nezákonné rozhodnutie podľa § 241 ods. 2, písm. “a“, “b“ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) nakoľko v konaní došlo k vadám uvedených v ust. § 237 O.s.o., súčasne ho považujem za rozhodnutie, ktoré nemá oporu v skutkovom stave-rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. A spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 241 ods. 2, písm. “c“ O.s.p.»*.

Nesprávne právne posúdenie veci videl sťažovateľ v nezákonnom postupe okresného súdu, ktorý v súvislosti s existenciou nedostatkov podania žalobcu nepostupoval v súlade s ustanovením § 43 ods. 1 a 2 OSP, a potom, ako žalobca na výzvu súdu odstrániť nedostatky podania nereagoval v určenej lehote, podanie neodmietol, resp. konanie nezastavil pre nedostatok podmienok konania, ale „svojvoľne upravil žalobné petity žalobcu“.

Dôvodnosť dovolania oprel sťažovateľ (okrem iného) aj o „zmätočnosť“ výroku rozsudku okresného súdu, v ktorom sa súčet dvoch dielčích súm istiny uvedených pri príslušenstve (5 947,84 € + 577,81 €) číselne nezhoduje s uvedenou celkovo priznanou sumou istiny 6 525,64 €, a na tomto mieste poukázal aj na nesprávne zaokrúhľovanie celkovo priznanej sumy pri prepočte slovenských korún na eurá.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010 o podanom dovolaní rozhodol tak, že ho v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c) OSP odmietol pre jeho neprípustnosť.

V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že po posúdení včasnosti podania dovolania preskúmal, či toto smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Najvyšší súd skonštatoval, že dovolanie sťažovateľa nesmeruje ani proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok (podľa § 238 ods. 1 OSP je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu

prvého stupňa vo veci samej), ani proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vo veci (podľa § 238 ods. 2 OSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci) a ani proti rozsudku predvídanému ustanoveniami § 238 ods. 3 OSP, podľa ktorých je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa a odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ako aj proti prvostupňovému rozsudku, ktorým prvostupňový súd vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 OSP.

V nadväznosti na tieto závery najvyšší súd uviedol, že prípustnosť dovolania sťažovateľa by teda bolo možné oprieť len o existenciu niektorej (niektorých) z procesných väd taxatívne vymedzených ustanovením § 237 OSP, pričom povinnosť preskúmať konanie z uvedeného hľadiska vyplýva pre dovolací súd priamo z ustanovenia § 242 ods. 1 OSP. Najvyšší súd súčasne zdôraznil, že iné procesné vady konania alebo „*nesprávnosti rozhodovania*“, aj keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 OSP.

Najvyšší súd skonštatoval, že vady konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. a) až e) a g) OSP v dovolaní označené neboli a neboli zistené ani po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu, preto prípustnosť dovolania o tieto ustanovenia oprieť nemožno.

Následne pristúpil k posúdeniu existencie sťažovateľom výslovne označenej procesnej vady podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). V prvom rade najvyšší súd formuloval interpretáciu relevantného ustanovenia § 237 písm. f) OSP a uviedol, že odňatie možnosti konať pred súdom predstavuje taký procesne chybný postup súdu spočívajúci v porušení zákona či iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka konania, ktorými v zmysle Občianskeho súdneho poriadku ako účastník konania disponuje. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že z obsahu spisového materiálu nezistil, že by konanie okresného súdu alebo

krajského súdu bolo postihnuté takouto procesnou vadou znemožňujúcou sťažovateľovi realizáciu jeho procesných práv.

Následne v tomto smere (a súčasne v kontexte argumentácie predostretej v sťažnosti podanej ústavnému súdu) prezentoval najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia tieto konkrétne závery:

„Pokiaľ žalovaný zastáva názor o nesprávnom postupe súdu prvého stupňa po tom, čo zistil, že žalobca nedoplnil návrh na začatie konania a neodstránil podmienky konania v lehote určenej súdom, keď mal podanie odmietnuť, resp. konanie zastaviť a nie vo veci meritórne rozhodnúť, ktorú nesprávnosť neodstránil ani odvolací súd, podľa obsahu možno vyvodit', že namieta inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Z hľadiska tejto tzv. inej vady konania treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

K námietke dovolateľa týkajúcej rozdielu medzi výškou celkovo priznanej sumy 6 525,64 € a výškou súčtu dvoch dielčích súm pri príslušenstve ($5\,947,84 + 577,81 = 6\,525,65$ €) dovolací súd túto považuje za dôvodnú. Súd prvého stupňa sa pri počítaní dopustil zrejmej nesprávnosti, keď súčet dvoch dielčích súm pri príslušenstve vypočítal nižší o 0,01 € oproti celkovo priznanej sumy; túto zrejmu nesprávnosť je možné odstrániť postupom podľa § 164 O.s.p.“

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu dospel k týmto čiastkovým záverom:

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí posúdil prípustnosť sťažovateľom podaného dovolania, keď v prvom rade interpretoval relevantnú právnu úpravu [zákonom definované podmienky (prípady) prípustnosti dovolania—§ 237 a § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP] .

V úvode skonštatoval neprípustnosť dovolania z hľadiska ustanovení § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP a § 237 písm. a) až e) a g) OSP.

Následne posúdil prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP, ktorú výslovne ako dovolací dôvod označil v podanom dovolaní sťažovateľ. Najvyšší súd náležite predostrel výklad predmetného ustanovenia a na jeho základe vyvrátil argumentáciu sťažovateľa (totožnú s tou, ktorú sťažovateľ poskytol v sťažnosti podanej ústavnému súdu) o danosti označenej procesnej vady (odňatie možnosti konať pred súdom), ktorú opieral sťažovateľ o námietku nezákonného postupu (postup v rozpore s ustanoveniami § 43 OSP) okresného súdu v súvislosti s nedostatkami podania žalobcu. Najvyšší súd vyvodil právny záver, že takto sťažovateľom prezentovanú námietku by bolo možné podľa jej obsahu kvalifikovať ako námietku „inej vady“ [predvídanej ustanovením § 241 ods. 2 písm. b) OSP], ktorú síce možno skúmať ako „*relevantný dovolací dôvod*“, ale len v spojení s procesne prípustným dovolaním, pretože sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá.

Najvyšší súd preto skonštatoval, že v sťažovateľom popísanej skutkovej situácii nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP.

V závere sa stručne vyjadril aj k námietke chyby v počítaní a uvedený nedostatok rozhodnutia prvostupňového súdu kvalifikoval ako zrejmu nesprávnosť konvalidovateľnú mimo rámca opravných konaní postupom podľa § 164 OSP, podľa ktorého súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti a o oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že v rámci výkonu svojej právomoci sa najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Cdo 145/2010 z 5. augusta 2010 vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa v náležitom rozsahu a jeho relevantným konštatovaniam predchádzal racionálny, a teda ústavne konformný výklad dotknutej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na

odmietnutie dovolania sťažovateľa. Rozhodnutie najvyššieho súdu teda zodpovedá limitom garancií čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľ namietal.

V závere treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach tohto prípadu ani neprislúchalo posudzovať, či námietkam sťažovateľa podaným prostredníctvom dovolania malo, alebo nemalo byť vyhovené. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či rozhodnutie o nich spĺňalo požiadavku ústavnosti spočívajúcu predovšetkým v ústavne konformnom výklade dotknutej právnej úpravy.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2011